

Dossier Goede voorbeelden V&V | Spil in transitiezorg

[Stan Verhaag](#)

De zorg in de overgangsfase van kind naar volwassene verloopt vaak met vallen en opstaan. Hoe organiseert een ziekenhuis deze transitiezorg goed voor jongeren met chronische aandoeningen? Een project geeft het antwoord.

Onvoldoende zelfredzaamheid, sociaal-emotionele strubbelingen, uitval bij behandelprogramma's, gebrekkige therapietrouw: de fase van transitiezorg is er vaak een met hobbels en valkuilen. Deze zorg is bedoeld voor patiënten van grofweg 12 tot en met 25 jaar. Het project 'Verpleegkundigen geven het goede voorbeeld voor transitiezorg' speelt in op de thematiek.

Projectleider Jane Sattoe en hoofdaanvrager AnneLoes van Staa onderzochten in vijf ziekenhuizen hoe die de transitiezorg bij jongeren met een chronische aandoening aanpakken. Beiden werken binnen Hogeschool Rotterdam. Sattoe is er senior onderzoeker bij het Kenniscentrum Zorginnovatie, Van Staa lector Transitie in zorg. 'We richtten ons op verpleegkundigen en verpleegkundig specialisten op de poli's, omdat zij deze transitiezorg vaak vormgeven', vertelt Sattoe. 'Ook uit ons vragenlijstonderzoek onder jongeren bleek dat zij deze rol van verpleegkundigen terugzagen in de praktijk en waardeerden.'

Zelfstandige zorgvrager

Van Staa legt uit waar het om draait bij transitiezorg: 'Omdat jongeren in deze periode naar een andere afdeling en ander zorgteam gaan, zijn continuïteit en coördinatie heel belangrijk. Tegelijkertijd is het zaak de jongere meer in positie te brengen als zelfstandige zorgvrager die zichzelf kan vertegenwoordigen in de spreekkamer. Want dat gaat niet vanzelf. Deze aanbevelingen staan centraal in de nieuwe Kwaliteitsstandaard Transitiezorg.'

Zevenstappenplan

Het onderzoeksteam stelde onder andere een handreiking op die de gebruiker in zeven stappen helpt een transitiepoli op te zetten. Daarnaast zijn er een transitietoolkit, symposium met experts dat online terug te kijken is en een podcastserie met tips. Samen bieden deze vele tools, interventies, instrumenten en initiatieven. Voorbeelden? Laat jongeren vanaf 16 jaar vóór hun overstap (deels) alleen in de spreekkamer. Organiseer een warme overdracht voor patiënten die overstappen naar de volwassenenzorg, gecombineerd met een multidisciplinair overleg. En organiseer na de overstap een eenmalig extra of verlengd consult volwassenenzorg om elkaar beter te leren kennen.

'Laat de jongere **meer zichzelf vertegenwoordigen**'

‘Als je morgen in jouw ziekenhuis met dit thema aan de slag wilt, dan kan dat met onze handreiking,’ zegt Sattoe. Dat gebeurt inmiddels ook, weet Van Staa: ‘Ik was laatst op een internationale conferentie waar een verpleegkundige uit België naar me toe kwam. Ze zei: “Wij werken helemaal volgens de methode Op Eigen Benen.” Zij hadden de aanpak zoals die op onze website staat in de praktijk gebracht. Ik was super trots.’ Sattoe: ‘Ik kreeg gisteren nog een mail van een team dat aan de slag wil met het zevenstappenplan.’ Van Staa: ‘Dit is precies wat we beogen.’

De verpleegkundige

Beiden benadrukken het belang van de verpleegkundige in de transitiezorg. ‘Vaak voeren artsen de boventoon en vinden zij dat ze de transitiecoördinator moeten zijn. Maar wij adviseren een verpleegkundige of verpleegkundig specialist aan te stellen als transitiecoördinator.’ Hoe belangrijk de rol van de verpleegkundige ook is, transitiezorg is altijd teamwerk. Ook belangrijk: zie transitiezorg als onderdeel van de normale zorg. En tot slot: maak interventies niet ingewikkeld. ‘Hoe moeilijker je het maakt, hoe minder mensen geneigd zijn om het te gaan doen en vol te houden.’